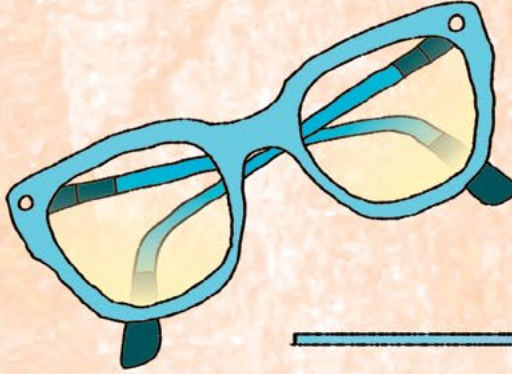

DÜNDEN BUGÜNE

GÖZLÜK

Bazen gözlerimizi korumak bazen de daha iyi görebilmek için bir gözlüğe gereksinim duyarız. Peki kaç çeşit gözlük vardır? Gözlük ilk bulunduğu andan itibaren ne gibi değişiklikler geçirmiştir? Ya da hep aynı mı kalmıştır? Haydi gelin bu sorulara birlikte yanıt arayalım.

Çok eski zamanlarda insanların gözlerini korumak ve ışığı yansıtmak amacıyla şeffaf taşları kullandığı biliniyor. Daha sonraları Çinliler ve Avrupalılar bir çerçevenin içine yerleştirilmiş büyütme özelliği olan cam parçalarını gözlük gibi kullanmışlar. Ancak gözlüğün ilk nerede ortaya çıktığı kesin olarak bilinmiyor.

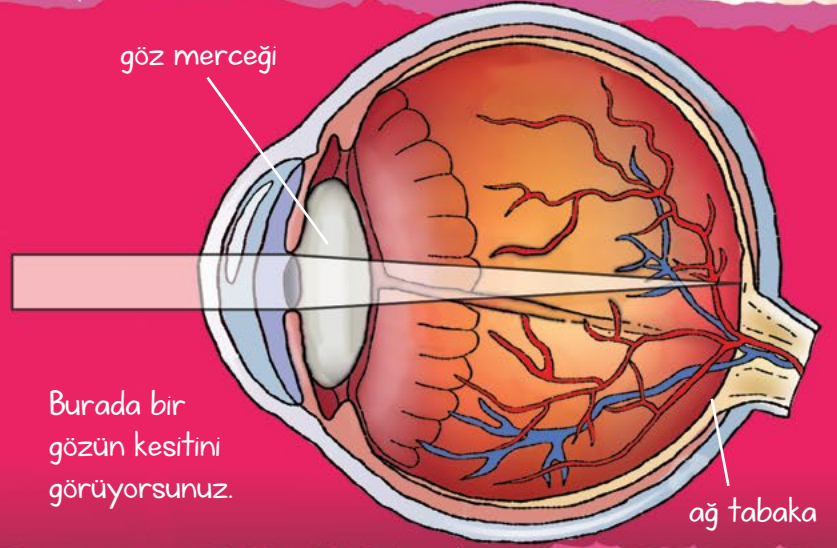

Gözlük dediğimiz araç, iki cam ya da plastik mercek, bu mercekleri bir arada tutan bir çerçeve ve bu çerçevenin yüzde sabit durmasını sağlayan iki saptan oluşur. Günümüzdeki anlamıyla gözlüğü ilk geliştiren kişinin 13. yüzyılda yaşamış Alessandro della Spina adındaki İtalyan bir bilim insanı olduğu kabul edilir.

Gözlük takmış bir insan ilk olarak 1352 yılında İtalyan ressam Tommaso da Modena tarafından resmedilmiştir.

Gözümüze gelen ışınlar göz merceğinde kırılır ve gözün ağ tabaka denen bölgesinin üzerine düşer. Bazı insanlarda bu ışınlar ağ tabakanın önüne düşer, bu nedenle bu insanlar uzağı net göremez. Bazılarındaysa ışınlar ağ tabakanın arkasına düşer, bu nedenle bu insanlar da yakını net göremez. Bu tür göz bozukluklarını düzeltmek için uygun mercekler kullanılır ve ışınların ağ tabakanın üzerine düşmesi sağlanır.

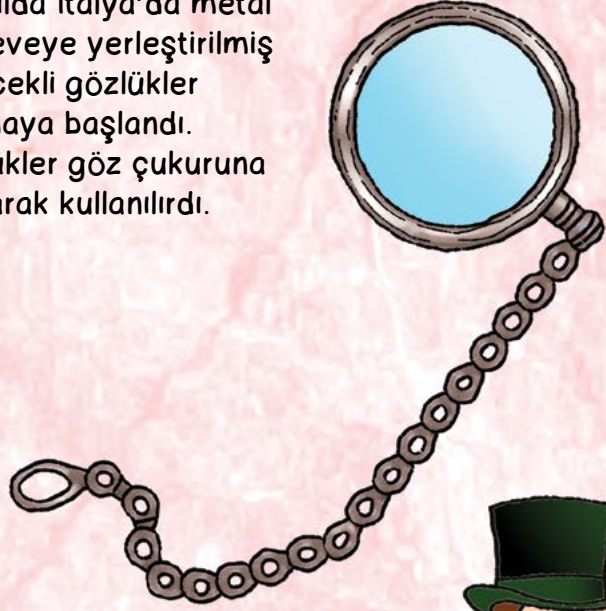
13 ve 14. yüzyıllarda gözlükler genellikle yakın mesafeyi daha iyi görebilmek için kullanılan dışbükey, yani tümsek şeklindeki merceklerden yapıldı. Bu gözlükler burnun üzerine yerleştirilebilecek şekilde tasarlanırlardı.

14. yüzyılda Alman ressam Conrad von Soest tarafından yapılan bu resimde burnun üzerine yerleştirilen bir gözlük resmedilmiştir.

18. yüzyılda İtalya'da metal bir çerçeveye yerleştirilmiş tek mercekli gözlükler kullanılmaya başlandı. Bu gözlükler göz çukuruna sıkıştırılarak kullanılırdı.

19. yüzyılda metal bir çerçeve içine yerleştirilmiş çift merceği olan ve elde tutulabilen gözlükler yapıldı. Bu gözlükler yalnızca daha iyi görmek için değil aksesuar olarak da kullanılırdı.

20. yüzyıla doğru gözlükler yüz yapısına daha uygun ve kullanımı kolay bir şekilde tasarlanmaya başlandı ve gözlüklerin günümüzdeki şekli ortaya çıktı.

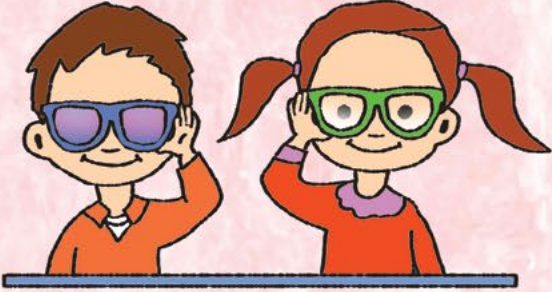
Günümüzde kontak lensler göz bozukluklarının düzeltilmesinde gözlükler yerine sıklıkla kullanılıyor.

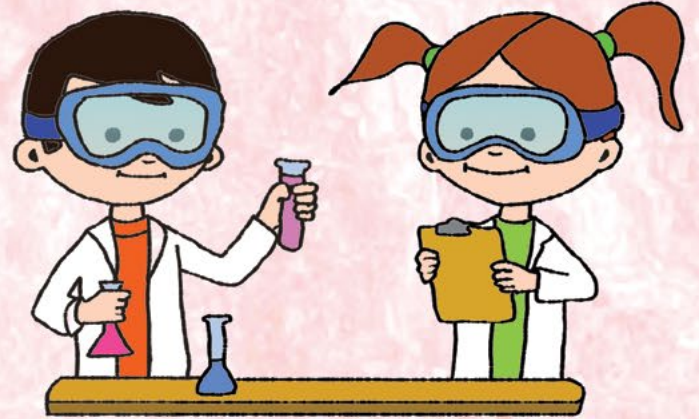
Bir çift kontak lens ve lens kutusu

Gözlüklerin temel işlevi daha iyi görmemizi sağlamaktır. İşte burada da daha iyi görmek ya da gözlerimizi korumak için kullandığımız bazı gözlük çeşitleri yer alıyor...

Güneş gözlüğü, güneşten gelen ve göze zarar veren mor ötesi ışınımın etkisini azaltmak ve parlak ışığın zararlı etkilerinden korunmak için kullanılır. Bunun için gözlük camları renklendirilir ve çeşitli filtreler kullanılarak zararlı ışınların geçişi engellenir.

Laboratuvar gözlüğü, araştırmacıların laboratuvarlarda gözlerini korumak için kullandığı bir gözlük çeşidi. Bu gözlükler genellikle göz çevresini tamamen kapatacak şekilde tasarlanır.

Yüzücü gözlüğü, gözleri deniz suyundaki tuzdan ya da yüzme havuzlarında suyu temizlemek için kullanılan klor ve benzeri maddelerden korumak için kullanılır. Bu gözlük aynı zamanda suyun altını daha net görmeye yarar.

Kar gözlüğü, kış sporları yaparken gözleri korumak için kullanılan bir gözlük. Yansıtıcı bir filmle kaplı bu gözlükler gözleri hem kardan yansıyan ışıktan hem de uçuşan kar ve buz parçacıklarından korur.

Grönland'da yaşayan İnuitler'in bunlara benzer kar gözlüklerini iki bin yıl kadar önce kullanmaya başladıkları düşünülüyor.

Üç boyutlu gözlük, üç boyutlu olarak hazırlanmış video, film ve görselleri net bir şekilde görebilmek için kullanılır. Bu gözlükler her iki göze farklı görüntüler düşürür ve daha sonra beynimiz bu görüntüleri bir araya getirir. Böylece baktığımız şeyleri üç boyutlu gibi görürüz.

Kaynak gözlüğü, kaynak yapılırken yani metal parçaları yüksek ısıyla birleştirilirken kullanılan bir gözlük çeşidi. Bu gözlükler ısıyı ve yoğun ışığı geçirmeyecek şekilde tasarlanır.

Tuğçe Inroga
Çizim: Yusuf Gençer